

Jekkaara

S N V
Connecting People's Capacities

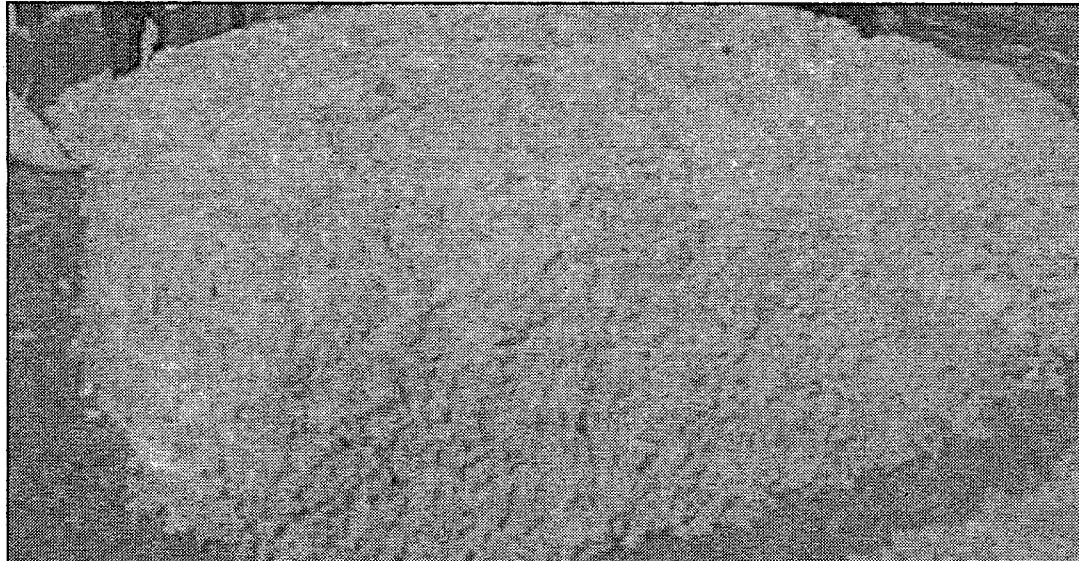
Cikela ceman n'a musoman kunnafoniseben

a be bɔ kalo o kalo

Jamana baarada la BP: 2043 Bamako (Mali)

Dijé setigi jamanaw ka demedonko jugu kasaara ka bon faantan jamanaw koɔrisenenaw ma

pe 3 nan

Dantigelikan

Nin yàn ye əkutəburukalo la, cikela sebema bée ka yere daamudakalo. Baara minnu wulikajew kera mekalo ni zuwenkalo la, ka foro laben ; ka danniw ke ani ka nɔgɔw don, an pagalilen bē taa o « forotuw » de səbekərə laje, kān bolo fila barantulen to nɔgɔn na an kɔ, ka pagali sawura ta, ani kā fɔ an yere kōnɔ ko : « aa ! i kā dōn ne ka foro in səbekərə nɛn en dère ! » Dugukolo tōnɔ bəbaga lakika yà labaa-

An k'ān yere tōnɔ daamu da !

rabaga de danma ye dere. Koɔriforo ; maloforo ; sumanforo ; hali jiriforo, nin bée sawura bā kəbaga timinandi de kan, min farikolo man dà ye je si ma yeredibaara keta kōrɔ : kā je i yere ye ani ka mɔgɔ caman were bɔ i nunma.

An ka jelimuso kərəba dɔ ka fɔlən tɛ wa : « Mɔgɔ bē fo haali i ka yereyebara keko juman na ! » Nin ye Mɔgɔntafe Sako kan ye.

Ni mɔgɔ min ye jinan

samiŋe taabolo laje, i bā dōn ko sanji nafama sɔrɔla Mali fan bée fe, ka ciklaw lawasa forow kōnɔ. Nka, dijé ko si da man di kenyerela dɔrɔn-pe de la dère. Mali cikela minnu ma ke kenyeralaw ye, an ka foli bōlu bée ye, olu minnu wɔsiji bān bée je ko ka bɔ jigilatige jeji kōrɔ, ani k'ān dusu lasewa san mumé dunkafa sabatilen yeelen na. Mɔgɔw ka here bē nɔgɔn kewale jumanw de la dère !

Tumani Yalam Sidibe

Karamogɔ Ceman Danbele ko di CMDT gelyaw kan ?

pe 4 ni 5 nan

Sikaso ye Mali koɔrisene taabolo sigidaba dɔ ye

pe 5, 8 ni 9 nan

Buguni cikemara jɔyɔrɔ ka bon CMDT kōnɔ

pe 9, 10 ni 11 nan

Yali furumuso lahala tun bē di an fe yan ?

pe 12 nan

“Kalan be mɔgɔ sɔn hakili la, nka kunnafoni be mɔgɔ bɔ kunpan na” Yoro Ulen Sidibe

An k'an yere tanga

Hamidu Konate

Jinen samine bincogo, fo ka se sisan ma, a be məgə naga likun bə. San be ka na Mali fan bee a jemə, awa senefenw wulicogo ka ji foro kənə. Nka, kələlə fana be sanji fe dəre.

A be ka na cogo min ka caya Mali fan bee, tijenew fana bə nəfəten. Maa fila bənəna u nin na Gawo dugu kənə alamisadon, san

2009 setanburukalo tile 3, kə sababu ke sanjiba ye min tun sinsinnen don fiñeba kan. Awa a ka kan an kə dən fana ko sokolontigi ninyərə puman te samine diyako jugu si la. Məgə dun ka danbeko bee be jumine i sibon lahala de kan. Bəgəsoko te ; farasoko te ; simanso ko te, kuma te kaaratabonko ma. Sibon dilanko puman ko don. An kən sibonw jə ni barika ye, ani kən janto u mamuko puman na san o san nən ye tijemayərə y'u la.

Awa, an kə dən fana ko ji tə temesira bila je si ma. O bən bali kən ka duw sow lawuli jibolisira kərəw kan. Dijə ko bee da ka di yeretangabaga la dəre, barisa ko si təle de mine a bolo ma. Du jəko puman kənəsigi de ye daamu ye dutigi nə ka dudenw bee kan, ka masərə, hali sanjiba waatijan nata kərə, bee bolo bə taman kərə sunəgə duman na ale kənə bonw de kənə.

Hamidu Konate

A y'a mamine

Kə ta san 2009 əkutəburukalo tile 5 la ka tə kuncə a tile 8 na, Afriki sene nafasenw ko je jini dənnikelabaw ye nəgən sərə lajeba kadara kənə, IER taabolo siratege la, walasa k' u hakili jagə siko bolo kan.

Aw bəna o lajeba kənəfətaw nə benkanw kalan Jekabaara bəko nata kənə.

Nin kera san in kalo in na

San 1963 əkutəburukalo tile 6 kerən ka yəremahərənya sinsinwalew kumbaba də waleyadon ye. A fəra o don de ma ko : « Operasiyən takisi don », nə kera Maliden yərewolo bee ka fasoden pumanya tile kelen sennataama don ye : peresidan Modibo Keita, a ka minisiriw ani Maliden fasobaara nə yəreyebaara tigil-aməgə bee.

Hakilisenekene

Dijə kənə, cew ka cəminecə si ma ye abada ka sərə celadimuso hakili-ma tə ka bolo kan bon kənə. O kosən, cə bee ka kan ka furuyərə woloma, walasa, i ka ke cekuma fəbaga ye cəbenkenew kan.

Tumani Yalam Sidibe

Dijé setigi jamanaw ka demédonko jugu kasaara ka bon faantan jamanaw ka kōorisene netaako la

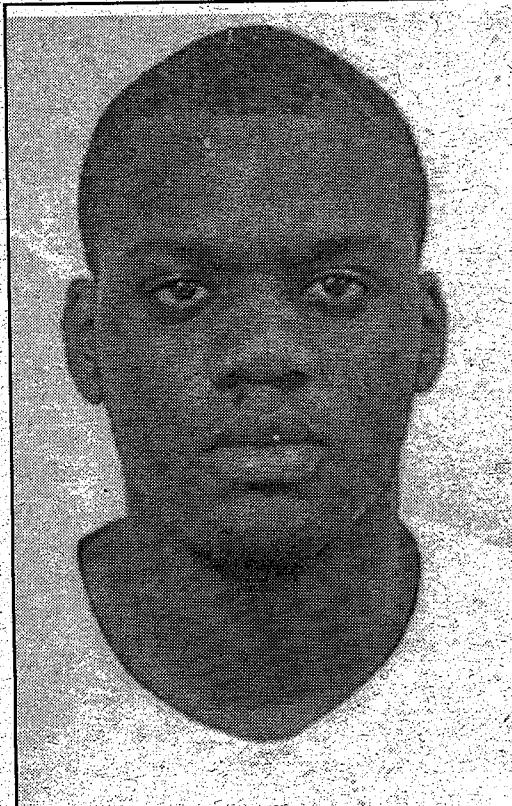
Dijé setigi jamanaw ka demédonko jugu kasaara ka bon faantan jamanaw ka kōorisene netaako la, kérénkérénneña la Mali kōorisene. Nò té, fén min ye sene ka dondala ye, o nesoréfenbaw bë Mali kono, nò ye ji na fama ye. Baarasan o baarasan, Mali bë angrew da bin ka se sefawari miliyari caman de ma. O bë ke walasa an ka jaman kana dulon kofe jamanaw la dunkafa siratge la.

O lajini ye ka kunpan bëe bë an na dunkafa dakun na Mali kono. Fén nin ye cikéfanw soro sankoréta walew ye, o ye lajini bérébere ye. Nka, a ka kan an kán sèbe don senefenw kalite sabati taabolo fana ma kosebë, ani senekelaw bë waati jan nafadon baarabolo soro, ani ka jeyoré tigiyà ke dijé sörétabaw tigil-amogow ka sere kono.

An kán hakililajigin ko Maliden 69,5 % de ka dijénatige sabatilen don sene kan.

Mali jëda kōorisene kadara kono

Mali bë kōorisene jamanaba tanna de la dijé kono. O koson, kōri na faba bë Mali nafolosoréfenw kan. Maliden mögë miliyon saba (3) de ka dijénatige sinsinnen don kōri kan, sira dë fe walima sira were fe. O bá to dijé setigi jamanaw ka demédonko jugu kasaaraba bë Mali kōorisene kan. O setigi jamanaw bëe b'u sinsin sene bannibanni taabolo dé kan u kono walasa ka déme donko jugu in ke ka nesin u ka senekelaw ma, i n'fö kōorisenenaw, ka da dijé sugu galéyabaw kan.

Kahuru Magasa

Nan ye misali ta Ameriken jamanan kan, an bá ye ko san-o san, o bë dolariwari miliyari naani (4) de ke déme ye ka nesin a ka senekelaw ma faantan jamanaw senekelaw kó kan. Ameriki senekelaw hake dun te teme mögë 25 000 kan. O démewari bá to Ameriki kōrisenaw ka kōrisengé bë soro, waati bëe, dijé kōrisugubaw kōri sanda kan. O bá to Mali kōrisenaw te se je si ma ka jëda soro o jamanabaw kōrisenenaw kora.

Ka ben söréda jateminenaw ka lase ma, o bin min bë Mali nafololodon hake kan, o bë sefawari miliyari 70 ni san ce ! O wari ka ka ca ni Faransi, Ameriki ani Sinwa jamanan ka netaa démewari donta bëe ye Mali kono. O jamanabaw dun bá fô kòlu de ye Mali ka netaa déme jamanabaw ye, ka soro u ka kewale jugu min

ye demédonko jugu ye ka nesin u ka kōrisenenaw ma, o de bë Mali ka netaa lagosi ! O de koson « Faransi-Afrika » jekulu jamanaw ka nögonyeba min kéra san 2005, peresidan Amadou Tumani Ture, yá jira ko : « Ameriki senekelaw bë kōri sene walasa ka démewari soro, ka soro anw ka kōrisenenaw bë kōrisene ke walasa ka binw soro ».

Mali kōrisenaw ka fén kaletaw

Mali kōrisenaw bë kélé ka félô walasa ka mana ladon dugukolo ségennenw na ; u ka kéléda dë bë nesin setigi jamanaw ka demédonko.

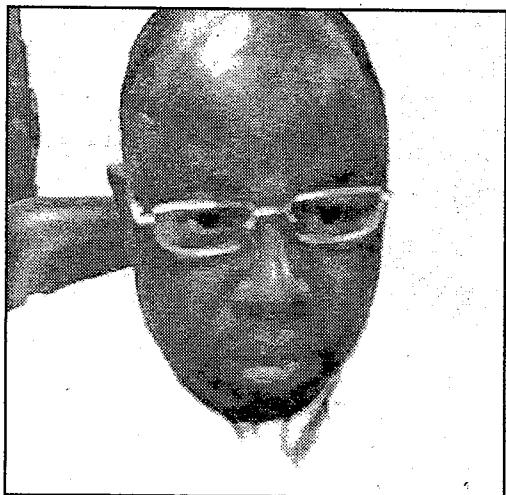
Jugu ma ka nesin u ka kōrisenaw ma ; u ka kéléda kunba dë fana bë nesin Mali seneke dugukolo feereli ma Makan jamanan ni Sinwa jamanan ma, olu minnu bë faantan jamanaw ka dugukolo manamaw san walasa ka fura soro u ka jamanaw kono ciké dugukolo hake dögoya la.

Ká ta san 2009 setanburukalo tile 15 la ka sa tile 17 ma, dijé seneko kodonnabaw ye nögón soro Bamako walasa ka nespini ke sami ne don kosa kasaara kumbencogo la.

O mögëw bëra Togo ; Benen ; Burukina Faso ; Ganbi ; Senegali ani Kapuwéri jamanaw kono, « CILSS » kunda. O nögonye kéra sababu ye ka feere kumbaw boloda an ka jamanaw kono ciké taabolo kadara kono.

Kahuru Magasa
Maliden Faransika min bë fasokonotaama na Mali kono sisani.

Karamoggo Ceman Danbele ko di CMDT geleyaw kan ?

Ceman Danbele

CDMT sigikun ye ninnu de ye : kœrisené ka sabati ; senekela ka dunkafa ka sabati ; senekela ka musaka sœrœda ka sabati : San damadø in na, gelyea døw nana don kœriko la. « Kocøn solidéri » sen bø geleyaw la, nàn kò ma ko « juru jigiya ».

Ni mœgø min ko juru jigiya, a ma ke geleyako danma ye. N'i ye kœrisené selen ye a ka sankorøta hake in na bi, o sababuba dø ye juru jigiya ye. Ka kœrisené sankorøta nin cogo in na Mali kœnø, ni juru jigiya tun ma na, o tun ko be geleya de. Fen min ye juru « garanti » ye, mœgø kelen te se kò dalakuru. Jama de be fara nœgon kan kò waleya. « Awe » fœlow yere sigira sen kan o kadara de kœnø, min bø to bankiw be da an na ka juru don an na. O de ye juru jigiya ye. Juru jigiya de kera sababu ye ka « Awew » sigi sen kan.

« Awew » bœlen kœ yen, a kera sababu ye ka « APC » sigi sen kan. « APC » bœlen kœ yen « SCPC » sigira sen kan. Juru jigiya de kera sababu ye ka dugu caman ka yiriwa sabati. Døw ye tœlisow jø ; døw ye masinsow jø ; døw ye dœgotœrosow jø ; døw ye lakœlisow jø... Nin bœ sera ka ke juru jigiya, « Kocøn solidéri », de sababu la. O bø jira ko nafa de sœrla juru jigiya la. Nkan be yœro min na sisan, dijø be ka yelema. O kanma bi, an be se ka co-

goya were pini a labencogo la. Nka, ka juru jigiya yere dabila, o be geleya kosebe, ka dà kan, an ka « garanti » de don. Banki dun tena juru don mœgø la garanti kœ. Banki tena juru døn anw senekelaw la ka sœrœ an ma « garanti » dø jira a la. Juru jigiya de dun yän cikelaw ka « garanti » ye. Juru te ko jugu ye. Døw de y'i sen don a ko la minnu yà tine ! Mun nana ni juru jigiya tineni ye ? E be fen juru ta min fanga t'i la. I te se ka min sara. An be jurutafanga kalan ke cikelaw kun. Ni mœgø ka juru talen hake temena a ka jurutafanga kan, o de bœna ni geleya sœrœl yä fe juru sarali la.

Juru bœ don « SCPC » la, « SCPC » fana be juru don cikelaw la. Nka ni jurutala hake cayara minnu y'u ka jurutafanga teme, o de bœna ni « SCPC » coronni ye. Juru doncogo de ka kan ka fesefesè. Sisan, an be ka feere min sœrœ a ko la walasa kœrisené in kana ke ko lafulen yän bolo, an ko kän bœna koolinin dø de kœ la. Mœgø be fara nœgon kan ka taa se mœgø naani ; mœgø duuru ; mœgø wœrœ ma « SCPC » kelen kœnø, min dalen be min na, e Sidibe dalen be ne Danbele la, an be « SCPC » kelen kœnø,

ka latige don, nka ne dalen be e la, e fana dalen be ne na. An fana fila dalen be mœgø were la, an bœ de be fara nœgon kan danaya koolinin kœnø, an be min wele ko juru jigiya kooli. An minnu be juru jigiya kooli kelen kœnø, n'an k'o ma maansarakan na ko « Serekili de kocøn », a bø jira ko anw dalen de be nœgon na, kän kan di ko : « Ni e Sidibe ye geleya sœrœ ka bœ k'i ka juru sara, o ye Alalatige ye, a yœ war i tige an tœw bœe kun... ! An yœ jigiya kooli bœna ke sababu ye ka mœgø bœli ka mœgø werew sœrœ ka ke kooli ye, mœgø minnu be teme u ka jurutafanga kan ! O be se ka ke sababu ye ka hali kœrisenébaliw sen bø « SCPC » juru sœrœ la, minnu bœna u tœgø sœben « SCPC » tœndenya la juruko danma kanma. E be « SCPC » kœnø, et te kœri sene, yali e donni ka kan « SCPC » kœnø wa ? Kœrisenéna jigi y'u ka kœrisenéye, ni juru nana wuli e kœrisenébali la, o be ke cogodi ? Nœma fœ « a ye taaa a ka misi feere, a be fœ a ye taaa a ka nafolomafœn were feere ! ». A ko ma dabœ o kanma. A dabœra cikelaw ka sœrœ yiriwali de

Hali ni CMDT tena je feere ko, o k'a sœrœ goferenama ye lakana feere kunda ta a kanma ! ne bø døn n'e bin na, o te baarakebaliya ye, lajnini te, nka Ala kanma.

A tœbœ ne 5 nan kan

N° 4 to

Koɔrisene geleya dan te jigiya ju-ruko ye !

CMDT kōnō geleya kun fələfələ ye sərɔ̄ jiginni ye. Koɔri sərɔ̄ tari la o hake jiginni, o de ye CMDT ka geleya kun fələ ye. An be ka sene ke dugukolo minnu kan a be san bi naani, san bi duuru bə bi, o dugukolow de mana be ka ban. Fələ, n'i tun ye tari kelen ta, i tun be se ka tɔ̄ni fila (2) sərɔ̄ koɔri la. Dəw yere tun be koɔri tɔ̄ni (3) sərɔ̄ koɔri la tari kelen na.

Nka sisan, tari sərɔ̄ be dan kilo 600 ka se kilo 700 ma. O la, kefen minnu be ke koɔri la, i te se kō wari sərɔ̄ a la. O bəna ni juru wulili ye koɔri senena na. O ye geleya juba fələ ye. A ka kan koɔrisenew ka dugukolonən baaraw ke ani farafinngədilan walasa ka dugukolo mana segin a ma.

Geleya də fana be koɔrisenew kan bi CMDT kōnō, nō ye kalanko ye. Anw be se kān disi gosi ko CMDT ye min ke balikukanlan wa-leyali la Mali kōnō, o sərewusida were te yen min yō nəgən ke. Hali

nā danna Jekabaara ma, i be ka jininkali pəsin n ma o min kadara kōnō, i tun te taa CMDT dugu si kōnō k'i te Jekabaara baku-rubasanw sərɔ̄ yen. Balikukanlan tun be ka pəna CMDT kōnō ani baarakalan. Nka sisan, geleyaba də bō ko la. 2002/2003 baarasan na, a fəra ko CMDT kā senbə balikukanlan na !

CMDT kā senbə balikukanlan na, o mā ke baasi ye. Min kera baasi ye, o de ye ko məgə ma sərɔ̄ ka bila CMDT nə na min bō baaraw ke ! U be « porozew » baara di məgə dəw ma minnu bəna u munu-munu dərən ka sərɔ̄ u te baara ke. Anw de ye baaraw kələsibagaw ye u kəfə, n'i taara u ka baara duguw kōnō, i be tə sərɔ̄ hali balikukanlan jolen kelenpe te yen ! I dun bə kalama, anw tun be tile bi naani ni duurukalan de ke balikukanlanenw kun. Balikukanlan jolen de tun bō tile 45 kalan kuncé. Foyi te səben a kəfə a te se ka min kalan ! Fen min ye jatebolo naani ye : kafoli, dəbəli, sigiyərəmali ani tilali, a bō bəe matarafa a nəma. Ni tile 45

kalan tun ma se ka məgə minnu jolénya, an tun be kalandafawaati kalan kōlu kun (mini-sesən-de-aratarapazi). Bi dun, walasa i ka se ka balikukanlan jolen sərɔ̄ « SCPC » kōnō, o ye baara sərəlen y'i bolo. An ye minnu kalan, i bə sərɔ̄ o bolo be baara la məri kōnō walima ko porozə də yō ta.

Geleya werew bən kan nō ye də farali ye nəgə sənqə kan san o san. Nəgə te dilan anw fe yan.

O la, fanga ka kan ka di CMDT ma a ka farafinngədilan don bari-ka la. O fanga te CMDT la belen...

A be san danmadə bə bi, geleya ba bən farafin jamana koɔrisenew kan. O ye dijə setigi jamanaw ka demedonko jugu ye u ka koɔrisenew ma. Dijə koɔrisuguw geleyara cogo o cogo, Amerikənw ni Sinwaw b'u ka koɔrisenew jukərəmadon, k'ū ka koɔri san sandayələn na a kalite bəe kan. A dun se tənw ka faantan ja-manaw ye... !S

**Ceman Danbele Buguni CMDT
cikemara kalanfa (jininkali
kəbagə : Tumani Yalam Sidibe)**

Sikaso ye Mali koɔrisene taabolo sigidaba də ye

San 2009 zuluyekalo la, Jekabaara səbenjiekulu ye kunna-foni-jini-taama ke ka taa Sikaso, nō ye CMDT cikemara lakodənnən-ba ye.

Dugukolo cike siratge la, məgə te Sikaso kofə məgə ye belen, ka də kan Sikaso de ye an bara senefen bəe nəyərə ye. Kaba ; fini ; nō : tiga ; bəe nə ye yen cogo min, malo ni kumafenw fana be səbekərə nə o cogo la Sikaso cikemara kōnō. Fen min ye koɔrisene taabolo ye, o donnen don Sikaso cikela fanba jogo la. O de kosən, an selen Sikaso, an y'a jini ka Sikaso cikemara seneko nətaa baarada nəməgə ku-mənəgənya CMDT cikemara faga-ba kōnō. O dun fana ma bara don a da la kān kunben. A yān bisimala kojuma a ka biro kōnō ani kā yere bila an ka bolo kan jininkali jaabit-an kadara kōnō. Awa, an ka Ibu-

rahima Sisoko lamen.

- **Jininkali : Ibura hima Sisoko, e de ye Sikaso cikemara seneko nətaa baarada nəma ye. O kadara kōnō, an b'a jini i fe kuma dadon na, i ka CMDT lahala fə an ye Sikaso mara kōnō.**

Jaabi : N ka foli b'i ye. Ne de sigilen be baarada nəməgoya la Sikaso CMDT cikemara kōnō, min ka baara bənnən be cikelaw lafaa-muyako numan ma cike siratge la. Sikaso cikemara be boli serikili fila de kan Sikaso erezən na : Sekiter (cike kafo) duuru de be Sikaso cikemara kōnō. An be baara kōlu kōnō. O sekiteri wye : Kipan sekiteri ; Kilela sekiteri ; Kajolo sekiteri ; Nena sekiteri ani Sikaso yere sekiteri.

Lakoliden sigiyərə 81 de bō sekiteri 5 mumə kōnō. O bəe de be je kān bəe fanga fara nəgən kan ka

baara waleyə, walasa cike be taa nə, walasa cikelaw be taa nə ; walasa koɔrisene be taa nə. O de yān sigicogo labənbolo ye Sikaso yan.

- **Jininkali : Koɔrisene yere bələn kə yən, aw banbannen don senefen were jumen kan ?**

Jaabi : Koɔrisene yere bələn kə a la, an banbannen don kabasene kan. An be sinsin keningesene ni sajəsene fana kan kosebə. An bōlə bəe cike kələsi kosebə. Awa, an banbannen don baganbalosene fana kan.

- **Jininkali : An be k'a men kosa in na ko geleyabaw donnen be koɔriseneko la CMDT cikemara bəe kōnō. O be di ?**

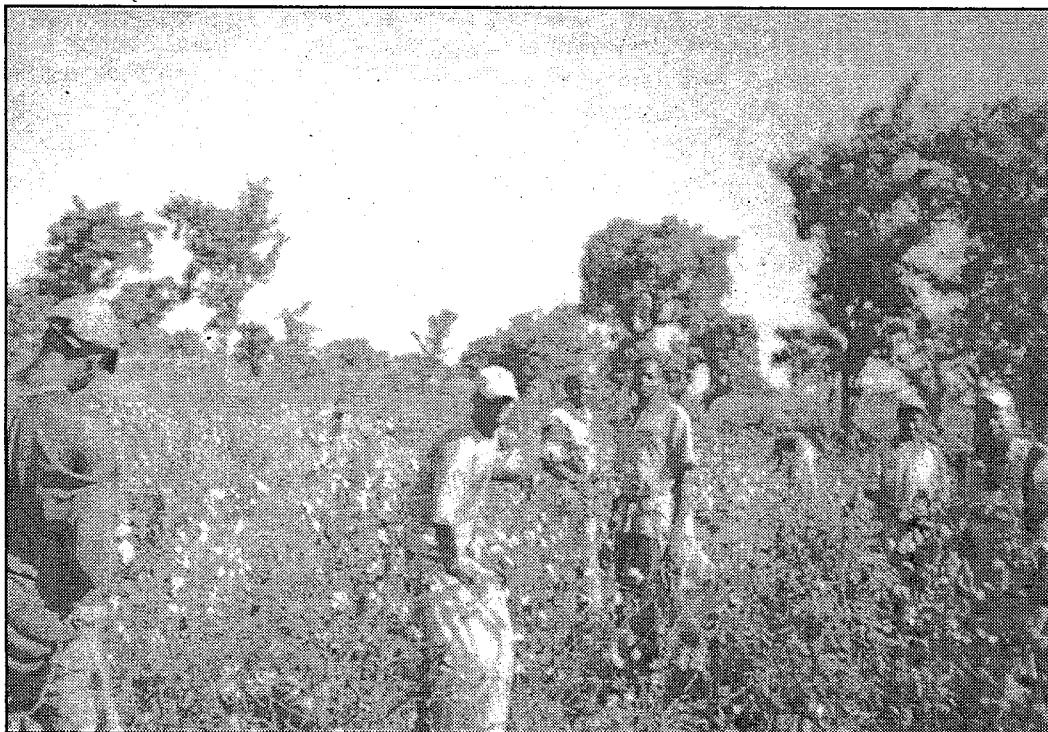
Jaabi : Ti nə don. Geleya dəw donna koɔriko la bi bi in na. A be san caman bō sisan ka tugun nəgən

A tə be nə Snan kan

Mali koojiko taabolo be di ?

Kosa in na n tun be taama na CMDT cikemara fila kono, Sikaso ni Buguni. O taama senfe, kumanogonya temena n ni CMDT baarakela caman ce, ani

ka koojri wurusi ni baara sarako juman dili ye denmisew ma. Kabi Mali ya ka yere mahranya ta, jamana bolofenfeere fen o fen kera, o bee kera jamanadenw ka

Bilako te koojisene ye Mali kono . An k'an jija a ko kana ronogo !

koojisene naw dew. N n'u ka masalaw senfe, n tigera a kan ko CMDT ka kenyereye ka bolo kan bilako bolodalen hami be bee la. Yali CMDT be ka baara minnu ka ka sigidaw kono cikelaw ka jetaa siratege la, kenyereye bena o ka ka baara ketaw kuntilennaw ye wa ? Fan bee, ka ta Sikaso fo Kita, Fana, Buguni, Kucala, San, Sikaso, CMDT ka siraba labenko juman de be duguw don jognon na.

Fan bee, nafolomugu labaaradaw be ye, awa, cikelaw fana sabatilen don u ka sigidaw kono. CMDT cikemara te yen iziniw (dabalidaw) te min kono,

seginko de kan dinenatige kono, ka da kan o cikeda labilalen si lahala juman ma bo kari la ka nteten soro. O koson, ka da kooribaara joyero yere kan Mali sigidaw kono sigibagaw ka dinenatige kono, a ka kan hali ni feere bolodalen in ma ne waleya ko, jamana ne maaw ka ne jini folo ka don kenyereye tigilamogo minnu bena Mali kooribaara taabolo tigiya ke, olu ka fasodenya kadara be di ? A kana ke feerefen ye jago tigitigi hakilinatigi danma ma nafolo soro lajini be min ka fasodenya hakilina sanfe.

Tumani Yalam Sidibe

Uko...

Ni ne tun ka kan ka sarankana cikanseben laben ka bila n denw bolokoro n ka saya kofe, n tun bi fu ye ku ka ku yere ye, ka ban mogo were sawura wale ma. Mogo min keru yere ye, o de be seko don a yere ye, ka desako don a yere la.

O dennai matrafali de dun ye danbe bajue ye !

**Karunga Kone
ka bo Buguni**

— — — —
Ni kojugu bee ye bone ye, an ka don fana ko kojugu si nafantan te. Nka o sindien ya tigilamogo yere ka ko kun bancogo ye adamadenya matrafali siratege la.

**Ma Hari Jalo
Goro (Birigo Sirakoro) si-
gibaga koro do.**

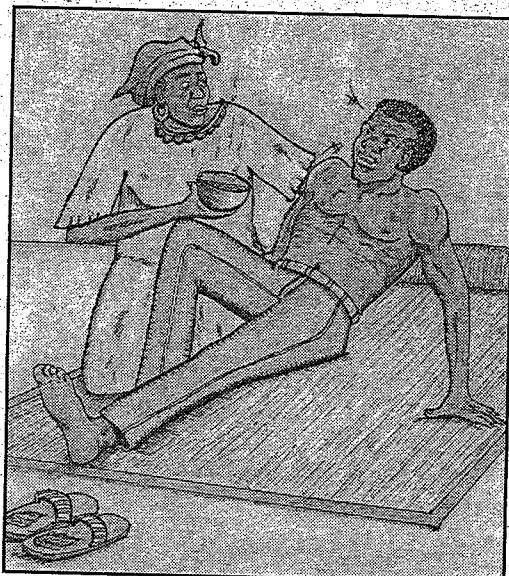
— — — —
Mogo bee bi se ka ki benbaw taamaseere ye dinne kono. Nka mogo bee ta benbaw taamaseere bo dere ! Ka ki fa ye, o te bonfalako ye, nka o ye fajogominiko de ye !

**Musa Mariko
ka bo Kolonjeba**

— — — —
Aa ! Nin ye ne nisongoya bunada madenw ka dinenatige taabolo la. Bee ko Ala, bee ko kira. Mogo si dun te limaniya ka ki yere ye !

**Musa Fomba
ka bo Keleyadugu**

Kōnōja kōlōlōw ka ca !

Adamaden, farikolo kēnetigi de be dijé jabo

Adamaden farikolo misali kunba dō y'a yere makoje masinw ye : moto ; mobili... hali ngesow. F'u ka balo darajafenw nà jiw de ka lase u ma walasa u be balo ka darajatigya kenya kōnō. Nka, o balo nō ji ni jīmafē minnu be lase a ma, na famayorō b'u bēs la min be jōkolo balo kā barika. Tolimafen fana b'u la min be jōnti ka bō jōkolo fe walasa ka nafamayorō kenya dilen sabati. O de kanma anw adamadenw be dumuni ke ka sōrō ka taa jēgen na waati bereben kōnō. Masinmafēn w tulunōgōw be bōn, k'u « aradiyateri »

ji jugu bōn. Ni fīnē bilara o balofenw laseliko la jōkolo ma, o be na ni nin degun tōrō ye cogo min : kōnō ; minnōgō..., ni fīnē bilara u nafantanfenw fana labōnni na, o bēna ni jōkolo yere degun yō cogo kelen na na fo kā fangantanya, kā dayēlēn la fufēn tōw bēs jē. Adamaden kunda, an bō nafantanfen bōbaliya kuntaalajan nà kuntaala surun de wele ko : kōnōja. Nā be balo jiko kun kan, an ko ko : jēgenedegun. O bēs yen in tōrōfēnwe minnu mēnnsenna bēna ni jōkolo lagosi sawura ye. O ye bana ye. O kosōn, mōgō si man kan ka to ni kōnōja ni jēgenedegun ye ka sōrō i ma teliya wulikajō ke kōlu jējini, k'u basi. Nān ye kōnōja ta kerēnkērennenya la, an be tā sōrō ko kōnōja kuntaalajan ye taabolo juguba ye farikolo ma. Ale de bē lafubana caman taamaseere di farikolo ma, minnu fura folō ye kōnōja yere kēlēli ye : sumaya ; kunkolodimi ; kōja ; senkurudimi ; farifaga..., o bēs bē sōrō kōnōja kēlebali kēlēlōw la.

Sumaya sōrōcogo

Sumaya ju bē sosomuso « anofeli » ka cida de fe. Nka o tōrō be sabati kōsēbē balofen yēlēmabali tigilamōgō de la a yēlēmacogo nā

yēlēmawaati bērēbērē kōnō. Nā geleyara kōsēbē yere, a bē se ka bana jugu dō kofō nō ye koko ye, ka sōrō bana kelenw te.

A ka ca la mōgō hakilima bēs bā ka dumuni kēta jōnjōnw dōn minnu yēlēma ka di i farikolo fe : malo-mafenw ; sō ; jō ; fini ; nburu ; hali fari ni furufuru ani takula. Minfenw fana si ka ca minnu yēlēn te kelen ye farikolo ma. Jantoyerela ye mōgō ye min bā ka balo duntaw jēnatōmō anā minfenw.

Kōnōbara ye filen ye bolo bē min kefen kā kōnō, nka ni bolo te se kā kōnō ko !

Yali kōnōja bē furakē wa ?

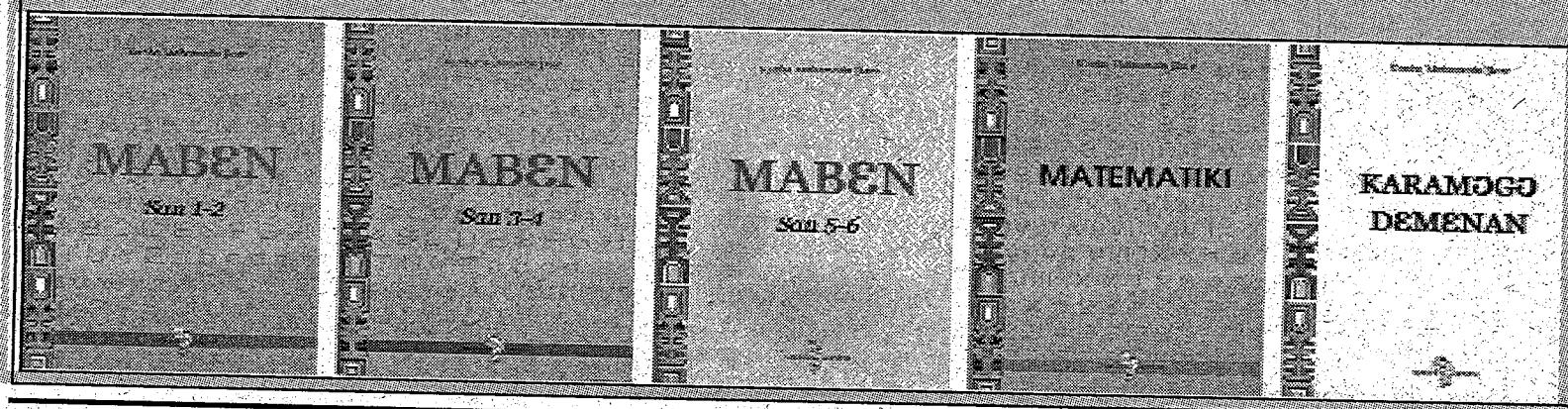
Kōnōya fura folō yā kōnō balo lasetaw jēnatōmōni ye. O kofē, adamaden yere balocogo kēcogo jūman. Farafinfuraw ni tubabufuraw fana si ka ca kōnōja kēlēli la. Nka, hali o furaw kēli fana ka ke hakili-maya kōnō, kā dā kan, o fura dōw jēdōnbali bē se ka na ni kōnōnatigē ye, walima kōnōboli kasaarama. O la, a kafisa, farafinfura fara tunbabufura kan, an kā ko jējini a jēdonbaga jōnjōnw fe ka sōrō kān kū minni n'u koli an'u wusuli kan. Banafurake de ye wasako dan ye min te kun bō bana were kan, walima bana were sawura kan !

Tumani Yalam Sidibe

Kalan sinsingafew bē fasokanw na Jamana baarada la

Kalan sabatifen ye kalanden jolenw ka gafew ye, kalansow kōfe. Ni waati bē kalan ni jatekalan na, kalan sōrōlēn daamu dabaa bādaa sōrōfē ye adamadenya taabolo gafew ye. O caman bē Jamana baarada gafe-feereyorō la. «Oroman», nakōbāra jēdōngafe, kōrōlenkow jīni ka dōn gafew. O dōw file ninnu ye : Karamogō demenan, Maben 1, 2, ...

N'aw mako b'u la, aw b'aw sen fa ka jamana baarada segere ani jamana ka sebenfeereyorō tōw Bamako ani Mali mara werew kōnō.

je 5 nan tɔ

na, kɔɔri tari kelen kɔɔri sɔrɔhake bɛ jigin ka t̄a fe san o san.

Anw dun ka lajini de ye kɔɔri tari sɔrɔ sankɔɔtali ye. O de kosɔn an ye caman fɔ kunw kan minnu bɛ ka kɔɔrisene sɔrɔ segin kɔ. O kunw dɔ ye juruko geleyaw ye. Juruko dun be cikelaw yere danma de ni nɔgɔn ce ; ani cikelaw ni CMDT ni nɔgɔn ce. O juruko geleya bɛ yen, o min kera sababu ye ka degun lase cikela caman ma kosebe.

O juruko geleya dɔ ye jama ka je ka mɔgɔ ka juru sara ye (Kocɔn solideri). O b̄a fɔ ko ni dugu ye juru min ta, kɔ bɛ sara bee lajelen de fe. O faamuyabaliya n̄a waleyabaliya sariya kɔnɔ, o de nana ni degun in ye ka j̄esin cikela dɔw ma. Mɔgɔ minnu te se juru min kɔrɔ, o juru be don oku la. O be ke ka dan ka sigi kɔnɔ ko caman kan. Mɔgɔw b̄an ka duguw kɔnɔ an te se ka t̄ine fɔ minnu j̄ena. O bɛe de k̄era an s̄egenkunw ye. Farafinnɔgɔ b̄ere te dilan kɔɔrisenenaw fe belen. O fana j̄odaba b̄e kɔɔri tari sɔrɔhake jigin ni na. O n̄a taa o taa, an ka d̄ew fana ko kɔɔrisenenaw ma kɔɔri caman s̄ene salon. O fana k̄era geleyaba yan ka cikemara kɔnɔ. Nka, jinan, kɔɔrisene judonko kura baaraw k̄era. O de kanma an yere ka j̄emaaba (PDG), ni ɔtuwale j̄emaaba ; cikelaw ka soba jekulu (Apekamu) j̄emaaba, bankiw ni baarakɛnɔgɔn t̄ew t̄ogɔlamɔgɔw, ani cikelaw yere ye kunnafonidi taama kɛ nɔgɔn fe ka j̄esin CMDT cikemaraw b̄ee ma, ani ɔtuwale sekteriw. A jirala ko ni kɔɔrisene yere te, fen w̄ere t̄an n̄an ka cikelaw bolo an b̄e se kan sinsin min kan.

T̄ine don, Sikaso, p̄omutere b̄e yen ; ku be yen, fen w̄erew b̄e yen. Nkò n̄a taa b̄ee, kɔɔrisene joyɔrɔba de be cikelaw ka j̄etaa la yan.

No seginna kɔ, o kɔrɔ ye ko Sikaso yere seginna kɔ. O de kosɔn cikelaw n̄u kɔlɔsibagaw b̄ee dijñenà n̄a ye ko jinan ka ke kɔɔrisene judonko kura (erelansi) san ye Mali kɔnɔ.

- Jininkali : *Sisokoke, i ka kuma ninnu diyara an ye. Nka, ka CMDT feerekɔ n̄unuñunukanw to senna mɔgɔw fe, e yere dalen b'a la k'o be se ka ke kɔɔrisenenaw dusu donko sabatilen ye kɔɔrisene na wa ?*

da ser'a ma i ka kumaw kɔnɔ cogo min n'o ye sɔrɔko lahala ye, yali i be se k'a fo an ye aw ka sɔrɔ boloda cogo tun ye jumen ye salon wa ?

Jaabi : Salon an tun ye min janiya cikeda hake la, o tun ye cikeda : 25 304 ye. Salon, cikeda hake min kɔnɔmɔgɔw ye kɔɔrisene, o tun ye cikeda 9 909 ye. Cikeda sigilen, an tun ye kɔɔri s̄enekené hake 75 000 de boloda. Nkan sera ka hake min waleyaw o hake la, o ye tari 26 604 ye. An ka sɔrɔ keta bolodalen salon kɔɔri la, o tun ye t̄oni 77 000 de ye.

Nkan sera ka t̄oni 29 997 de sɔrɔ. O sɔrɔ kemetilada hake ye 39 % ye ! O b̄a jira ko anw ka salon sɔrɔ keta lajininen n̄an ka sɔrɔ kelen hake janyara nɔgɔn na kosebe. O de kosɔn, an ko sisan kɔɔrisene be ka segin kɔ. O dun te se ka mɔgɔ si to sigilen. A ka kan an b̄ee ka wuli k̄an fanga kɛ kelen ye, walasa kɔɔrisene be se ka taa j̄e. O yere de kera CMDT ni ɔtuwale j̄ema taama in wulikun ye ka se an bara yan, k̄an jinan an b̄ee k̄an fanga kɛ kelen ye, ka kɔɔrisene lasabati !

- Jininkali : *Sisokoke, i ka kuma ninnu diyara an ye. Nka, ka CMDT feerekɔ n̄unuñunukanw to senna mɔgɔw fe, e yere dalen b'a la k'o be se ka ke kɔɔrisenenaw dusu donko sabatilen ye kɔɔrisene na wa ?*

Jaabi : I ka jininkali in diyara n̄ye, ka d̄a kan, n̄i ye salon geleyaw jatemine, cikelaw siranna ! A f̄ora ko CMDT b̄ena feere, ka b̄ena di sannijulaw ma, o ye kɔɔrisenenā caman timinangoya kɔɔrisene na. Nka, bi bi in na, an b̄ee yâ d̄on ko min f̄ora kɔɔrisenenaw j̄ena, k̄o ye mɔgɔ caman dusukun min. B̄ee yâ d̄on ko Mali jamana yere t̄ena se ka to kɔɔrisene ke jamana bali ye. O b̄a to Mali jamana t̄ena kɔɔri bila ka bin. O ye kɔɔrisenenā caman kun min.

O de kosɔn, an ni BNDA ani cikelaw bennā kan, ko salon tari sɔrɔta hake 77 000 n̄a na kɔɔri la, an ka ben kɔɔri tari 41 900 sɔrɔ boloda kan jinan. Nkan be waati min na sisan, kɔɔri tari 42 000, ka

dɔɔnin yere fara o kan, o de cikelen b̄an fe ! O ye kemetilada hake 101 % ye !

O b̄a jira ko cikelaw dara an ka kuma na, cikelaw yâ ye kâ f̄o ko kɔɔrisene man kan ka segin kɔ, cikelaw yâ ye kâ d̄on ko kɔɔrisene ka kan ka s̄ebekorɔk̄e de fo ka b̄ee nimisiwasa. O de kanma kɔɔrisenenaw b̄ee y'u kun don a kɔrɔ kokura.

Ni saminje damine sanjiko geleyanin yere kanma t̄e, an tun be se ka d̄a f̄ara tarihake cikelen in kan. Nka, jinan saminje damine geleyara dɔɔnin, awa, hali sisan, ni sanji yé nako kelen k̄e bi, a be kun nɔgɔn kelen fo fila k̄o kɔf̄e ka sɔrɔ a ma bin ko kura. O ye mɔgɔw ka wulikaj̄e segin k̄o dɔɔnin, nɔnt̄e, kɔɔrisene be mɔgɔw nin kan kosebe bi. Kɔɔrisene be mɔgɔw nin kan bi fo ka danmatège !

- Jininkali : *CMDT j̄emaaba ni ɔtuwale j̄emaaba ka je ka taama kera maraw kɔnɔ zuwenkalo de la (san 2009). Ka se bi ma, n'o ye zulyekalo tile 28 ye (san 2009), yali yelema donna kɔɔrisongɔw saraliko la cikelaw ye wa, k̄a masɔrɔ a fanba tun tege ma d'a ka sɔrɔ kan f̄olo ?*

Jaabi : An ka « PDG » ka taama senfe, cikelaw yâ s̄ebekorɔf̄o a ye, ko fen min b̄olu nin kan bi, k̄o y'u ka kɔɔri feerenama ka lahidu talen kan olu yere ye, ko kɔɔriwari to sarabali b̄ena sara. Nka, fen min y'i ka jininkali ye ko : « yali bi bi in na, kɔɔrisenenaw b̄ee y'u ka kɔɔriwari sɔrɔ f̄olo ! An ka kɔɔri sarabali to tun ye t̄oni 4 000 de ye. Hake min tora sarabali ye sisan, o te teme t̄oni 2 000 kan. O jate b̄a jira ko kɔɔrihake keme-keme saara dakun na, hake min sarala, o be t̄i j̄o hake 90 ma ! Awá lahidukanw diran ma ka t̄ena meen belen ka sɔrɔ a to sarabali wari ma d̄a tigiw ma...

- Jininkali : *J̄ema ! Nin b̄ee f̄olen k̄o i fe, sarankana jumen*

A to be je 9 nan kan

okutɔburukalo san 2009

Jle 9 to

b'i bolo ka nesin i ka cikelaw ma ?

Jaabi : Welekan min bë ne bolo ka nesin cikelaw ma, o de ye kân kân cesiri, kân bolo di nögön ma. An kâ dän kânw de ye nögön faale ni nögön geese ye. Cikelaw ni CMDT ani Ùtuwale, ni ko min kera, kô ma je, an ka sigikafô ke. Ni tijneni bëna ke yorë min na, an ka sigikafô ke. An kâ dän ko sigikafô ma fen o fen dilan, kèle te se kô dilan. Kèle bë yorë o yorë, hère te yen !

An bâ jini cikelaw fe ko hali bi u k'u cesiri. Dô ka fara an ka tari kelen sôrë kan. An bë se ka tari hake min baara, an kân nesin o ma. An fanga bë se juru min kôrë, an kân nesin o ma. An kana an kun don doni si kôrë nesin ma an fanga te se min kôrë, ka laban ka na o da cikela werew kun, kân ka tân ci ! O te « Kocen solideriko » gelyea ye bi wa ? Mëgô caman bâ fo ko : anw te se ka juru sara. O ye gelyaw ye minnu bë kunben kabi an ka duguw kônô. Min bë se juru min kôrë, o ka dô ma ! Tônw sigilen bë ka ban sariya kadara kônô, nô ye « SCPC » ye. Nkân ko fana ko mëgôw ni nögön ce, u ka jigiya jekuluw fana sigi.

An kô jigiya jekulu de ma ko : « Serikili de kocen ».

O bâ to dugu kœrisenêbaliw bë dän kôlu ma bô juruko la. A ko ka to kœrisenenaw bolo, minnu bë kœri sene k'u yere nafa, ka dugu nafa, ka jamana nafa. Anw ka Sikaso cikemara kônô yan, jigiya jekulu sigira fo 98

% hake la. Anw ka lajini ye jigiya jekulu sigi de yân ka dugu kelen kelen bë kônô walasa ka nögoya don juruko gelyea la. Ni juruko gelyaw ne sôrëla, an hakili la, a to bë to cikelaw yere ka wulikajoko ye. Anw sigikun ye yan cikelaw bilasirali ye baara kœcogo numan feerew dili ye cikelaw ma. Don o don tulo bë taa kalanso. Nân te min dän an ka nögön jininka ; an ka lakolidenw jininka. U sigilen bë yan o baara de kanma.

Sikaso cikemara baaraminenw lahala

Seneke-ntura :	10012
Tarakiteri :	143
Sari :	41 493
Dabajana :	31 691
Dannimasin :	21600
Kurucilan :	779
Wotoro :	25 955
Furakelimasin :	25 678
Binnagasikelan-masin :	16 674

Kôlësili : Ka se jininkali in kedon ma, Sikaso cikemara nögôw bëe tun selen bë cikelaw ma ka ban (kœrinëgô ; sumannëgô...).

**Nin tun ye karamëgô Iburahima Sisoko
ka jaabiw ye ka nesin Jekabaara sëbejekulu
ka jinininkaliw ma.**

Jininkali kebaga : Tumani Yalam Sidibe

Buguni cikemara jorë ka bon CMDT kônô

Kâ ta san 2009 setanburukalo tile 8 na ka tâ kunce a tile 13 la, Jekabaara sëbejekulu tun be kunnafoni-jinintaama na CMDT ka Buguni cikemara kônô. O senfe, an kokënögön kera Karamëgô Ceman Danbele ye, nô ye cikemara kalanfa ye. Sanni an ka don Buguni cikemara kônô lahallow kônô, karamëgô Ceman Danbele yân ka jininkaliw jaabi walasa ka pereper-alatige dän ma jamaje ka jurusara nafaw kan, nô ye « Kocen solideri » ye.

Kocen solideri n'a nafa

Karamëgô Ceman Danbele ka fo la, « Kocen solideri » sigira sen kan juruko gelyea këleli de kan ma kœrisenenaw ni bankiw ce. Banki te juru don garanti kô. O la, bankiw kokënögön cikela jekuluw, nô ye « CPC » ye, olu tun ka kan ka sabati-bolo sôrë cikelaw ka juruw talenw tigeçogo la u ka kœrisongô la walasa ka bankiw ka juru sara. Jurutalaw bëe dun te mëgô ladiriw ye. Tiñe don,

kœrisenêna caman bë nögôw ni baaraminenw ani siw juru ta k'u don forosene dafe, nkâ dëw fana bë yen minnu bë juru ninnu ta kœrisene têgo la ka sôrë k'u don yëremako jëda werew fe. O bëe de bë ke sababu ye ka gelyea don bankiw juru sarali la kœrisenenaw ka koperatifw fe (CPC).

O de nana ni jama-je-ka jurusara ye, o min bë « CPC » yamaruya ka dugu ka kœrijuru bëe ta jama ka kœrisongô kan. Nka, o gelyantan te, ka dâ kan, nâ bë kœrisenêbali caman sutura, a bë kœrisenêna caman fana bali u ka warî sôrëli la. O fura dun te sôrë yorë were cikelaw yere ni nögön ce kô. Dugu kônô, bëe bëe dän. Bëe bâ dän i ka nafolo jaasira mëgô min ka juru sarali dafe.

« Kocen solideri » nögoyasira

« Kocen solideri » ye taabolo ye min te se ka dabila ka dâ kan « garanta » jënjen de don bankiw ka juruko la. O de nana ni feere jini waleyaw

sidôrko ye ka nesin a ma. A jirala ko ka nögön-ka-jurusara lateme dugu danögönnabagaw ni nögön ce, nô ye « Serekili de kocen » ye. Mëgô minnu dalen bë nögön na, e bâ dän ko kariça ye sëbemëgô ye, baarakela don, a tâ kun don ne si ma kolankolonke dafe, aw de bë dijë ni nögön ka garantiko ye.

Aw dañegönnajögôw kera mëgô duuru ye wo, aw kera mëgô waorë ye wo, aw de bë ke « Serekili de kocen » kelen mëgôw ye dugu kônô. O bâ jira ko « Serekili de kocen » caman bë se ka sôrë dugu kelen kônô « kocen solideri » kadara kônô.

Yali feerekun bë CMDT la wa ?

Halibi an bë ka karamëgô Ceman Danbele de lamen. Ale ka fo la ni fanga ko ko sira bë bë mëgô kunce fe, kunkolotigi bë ta ke yere labenni de ye, nônte sira o bë bë ! Hali ni CMDT ma jë kenyereye ka bolokanbila kô, an kâ dän kônî kâ tijnenida ka bon nâ jenida ye. CMDT yere bëna bila kenyereye ka bolo kô sababu ke sefawari, miliyari 70

A to bë pe 10 nan kan

Jie 9 nan tə

de bin ye. Nka, an kà døn fana ko kà ta san 1999 ka na se san 2008 ma, kœrisenê taabolo ye sefawari miliyari 1400 nœgon de ladon jamana kœnø, bœ y'i ninyœrœ sœrœ min na : Mali jamana, kœrisenenaw ; kœri donimobilitigw ; fo ka se sigidaw kœnø jula misenninw nà kunbabaw ma !

Kœlosili

Ka se san 2009 sentanburukalo tile 10 ma, Buguni cikemara kœriwariw bœ tun labilara « CPC » ka bolo kan ka ban. A rœtilali kœrisenenaw ni nœgon ce, o ye koperatifuw ka baara keta ye.

Buguni cikemara lahalaw

Buguni cikemara sigira sen kan CMDT kœnø 1976/77 baarasan de la. Buguni cikemara sigilen bœ Mali jamana worodugubolo fe. Kafo saba de bœ Buguni cikemara kœnø. Buguni kafo ; Kœlœnjeba kafo ani Yanfoyla kafo.

- Dœyila ni Kati kafow ni Buguni cikemara bœ danbœ kejekayanfanfe ;
- Kangaba kafo bœ kejekabolo kan ka don tilebinbolo kœnø ;
- Worodugufœ, Buguni cikemara ni Kœdœwari jamana bœ danbœ.
- Kœrœnfe, Buguni cikemara ni Sikaso cikemara bœ danbœ ;
- Tilebinfe, a ni Lagine Konakiri jamana bœ danbœ.

Buguni cikemara sigikenye ye kilometerkare 37 320 ye. Cikekafo wœrœ (6) de bœ kœnø, minnu ye : Buguni cikekafo ; Dogo cikekafo ; Garalo cikekafo ; Kumantu cikekafo ; Kœlœnjeba cikekafo ani Yanfoyla cikekafo ye.

* ZPA (senekelakoliden sigiyœrœ) 102 de bœ Buguni cikemara kœnø.

* Maradugu 858 bœ Buguni cikemara kœnø.

* Kœrisenenaw ka koperatifu « SCPC » 1344 bœ Buguni cikemara kœnø, ani duguyiriwatœn (Awe) 18, ani kœrisenenaw ka jekulu 5 (APC).

* O bœ ben cikelaw ka jetaa jekulu 1367 ma. Nka, kabi san 2007, koperatifuw (SCPC) bœ farala nœgon kan « fetiyeriw » kœnø (UC CPC), nœ ye kœrisenenaw ka komini kœnø farajœgonkanjekuluw ye.

- * US SCPC : sekteriw kadara kœnø
- * UR SCPC : erezœn (mara) kadara kœnø

* UN SCPC : jamana kadara kœnø. Ka se san 2008 œkutœburukalo tile 31 ma, Buguni cikemara kœnø jama hake bisigi tun ye mœgœ 792 053 ye. O hake 99 % de kœlosilen don CMDT fe.

Buguni cikemara sigibagaw

- Bamananw y'a fanba ye cikekafov bœ kœnø, kœ bœ Yanfoyla cikekafo la.
- Fulaw : olu bœ sœrœ cikekafov bœ kœnø.

- Senafœw : olu bœ Kœlœnjeba.

- Maninkaw : olu bœ sœrœ Yanfoyla.

Buguni cikemara labencogo

* Dabada hake : 39 602, minnu bœ bœ CMDT kadara kœnø.

* Moterima senekeminentigi olu la : 0,06 %.

Nka, san 2008/2009 dabada 23 495 nœgon de ma kœri sene. O ye dabada kemetylada 59 % ye. Olu ka kœri senebaliya kunw kera ninnu de ye :

- « Kocœn solidœri » taabolo jugu
- juruyelennaba
- sene nafafenw sœngœyelenba
- kœri sœngœ sarabaliya joona kœrisenenaw ye.

Buguni cikemara senefenw

* kœri : ladala kœri ni bayelemasi kœri

* kaba

* sajœ

* keninge

* malo

* fini

* tiga.

Nka, ka fara senefen kunba ninnu kan, ku ni bananku, so ani tiganinkuru fana bœ sene Buguni cikemara kœnø. Nakœbara fana sabatilen don Buguni cikemara kœnø haali.

Buguni cikemara ye baganmarayœrœ ye

Sene kœfe, baganmara ye Buguni cikemara sigibagaw ka baara keta kunba filanen ye. Sanubœrœ janaw fana bœ Buguni cikemara kœnø kosebe.

Kœri wurusi dabaldaw (iziniw) lahalal Buguni cikemara kœnø*** Kumantu kœri wurusi dabalida :**

Ale bœ kœri tœni 50 000 de wurusi tile 150 kœnø.

* Buguni kœri wurusi dabalida**fœlœ :**

Ale bœ kœri tœni 16 000 de wurusi tile 150 kœnø

* Buguni kœri wurusi dabalida filanen

Ale bœ kœri tœni 50 000 de wurusi tile 150 kœnø.

* Welesebugu kœri wurusi dabadi-

Ale bœ kœri tœni 40 000 de wurusi tile 150 kœnø

Buguni garaziba fana ka baara ye bolifœnw ladonni ye

* waati bœ baarakelaw hake : 260

* waati lateme baarakelaw hake : 297

* baarakelaw kuru hake : 557

Sanubœrœw lahalal Buguni

Sanubœ be kœ jœma Buguni cikemara kafo sabœ de kœnø minnu ye ninnu ye :

* Yanfoyla kafo : (Kalana ; Ge-
leninkœrœ ; Sekœrœlen... duguw kœnø)

* Buguni kafo : (Kola ; Kekœrœ...
duguw kœnø)

* Kœlœnjeba kafo : (Kalankan ; Fatu...
duguw kœnø).

Buguni ye sœbekœ maraba ye. Jago
tigila mœgœw fana bœ sœrœ a
marakafow bœ kœnø.

Jibolidaw fana ani kungodaw ka ca
Buguni. Sanko lahalal be nin cogo la
Buguni :

- samiœ : mœkalo ka se œkutœbu-
rukalo ma.

- tilema : nowanburukalo ka se
awirilikalo ma.

**Senekeminenw ka ca Buguni
cikemara kœnø**

Buguni ye CMDT cikemara kunba-
ba ye kœrisenœ be ke yœrœ min na a
jœma, ka dœ kan dabanjana cœbaw nœ
musobaw bœ yen, ka fara a
baarakeminœnœ kan. Awa, fen min y'a
baarakeminœnœ lahalal ye, dœ de bœ
fara olu hake kan.

Kœ ta Keleya ; Sido ; Buguni ; ka
don Wasolon kœnø, sirafe taamaden
be kœriforow de wulilen ye sira fan
fila fe fan bœ. Kabaforo ; jœforo ani
jiriforobaw fana bœ fan bœ.

**Yali CMDT ni kœnyœrœye ka
bolokanbila ka kan wa ?**

O kadara kœnø, Sido kœrisenœ
dœ ka fœkan file an ye : « kœrisenœ ye
Mali jamana fœnba jigiya senefenba

A tœ bœ jie 11 nan kan

Je 10 nan tə

ye bi. Awa, nà fôra ko « Mali Sidi » (CMDT weletôgô dô), o ye Mali woredugyanfan bolo bëe de ko ye dipenatige temesira bëe kadara kônô. Cikelaw nintôrô gansan kô. Kœri ye senefenba ye Mali kônô min lahala

jugu bolokanbila tena ni ko wëre ye Maliden fanba ka dipenatige kônô. Kœrisene de ye denmisén caman ka dondala sabati u ka duguw kônô ka sôrô u ma fiñebôñsenkôrë sira miné tungafetaa kadara kônô. Iziniw jôlen bë Buguni ni Kumatu fo ka se Wele-

sebugu ta ma Òtuwale kônô. O bân ka denmisén de bolo don baara la. O kanma, n'ba fô ko hali ni goferenama ma je CMDT bilali kô kenyereye ka bolo kan, a kâ ko kë hakilimaya kônô.

Tumani Yalam Sidibe

Baarakaminenw n'u hake Buguni cikemara kônô

Misenw bakte	San 2003/2004	San 2004/2005	San 2005/2006	San 2006/2007
Senekanturaw	104 703	117 277	115 226	118 993
Bagandumuni	1 425 700	3 325 235	301 285	194 910
Kilo hake				
Tarakiteriw	22	26	32	43
Sari	40 851	41 750	13 469	45 905
Dabajana	25 543	27 586	30 501	31 162
Falidabanin	3 224	3 763	3 840	4 758
Kurucilan	1 104	1 574	1 143	922
Dannikmasin	17 240	17 834	19 953	20 705
Wotoro	18 929	20 589	23 018	24 416
Ponsoniponpelan	25 107	27 691	29 041	30 752
Binfagapone	7 027	8 418	11 119	12 778

Senekelaw ka kœriwari saraliko, sôrôko minisiriso ye jëda kura jira

Sefawari dörème miliyari 13 ni murumuru 4 (13, 4 milliards) min tun bilalen bë walasa ka senekelaw ka kœriwari sara, sôrôko minisiri tun ye yamaruya di dijë tögëla waribonba ma kâ ka sefawari dörème miliyari 9 (9 milliards) labô walasa ka kœriwari sara.

O kera tulonkeko ye : san 2009 utikalo tile 14 yâ sôrô o wari ma labô.

San 2009 mekalo la, a tun fôra ko sefawari dörème miliyari 15 ni murumuru 4 (15, 4 milliards) ta o la ka senekelaw ka kœriwari sara ani ka sefawari miliyari 2 (2 milliards bila iziniw ka bolo kan. O wari in kera fën sëbenné ye ten, sabu a ma labô.

Kow bë ke waati min, sôrôko ni nafoloko minisiri tun yâ kan di dijë tögëla waribonba ma ko a ka sefawari dörème miliyari 9 (9 milliards de F CFA) labô sanni zuleyekalo tile 10 ce walasa ka

senekelaw ka kœriwari sara. Nka, san 2009 utikalo tile 14 yâ sôrô nafolo in ma labô. Kunnafoniw yâ jira cogo min, n'i ye kœri sannen hake keme-keme sigi, san 2009 zuleyekalo tile 31 yâ sôrô 75 keme sara la, (75 %) dama de sarala, kâ sôrô salon baarasan nô ye 2007 ni 2008 baarasan ye, nin waati kelen yâ sôrô kœri sôrëlen hake keme sara la 90 (90 %) wari sarala. Jatew bâ jira ko senekelaw ka san 2008/2009 baarasan kœriwari sarabali tô ye sefawari dörème miliyari 102 (102 milliards F CFA) ye CMDT fan fe. O bë ben kœrikoloma toni ba 49 ani kilo 585 ma min ka kan ka sara.

Geleyabaw : a kera sababu ye kœrisene maraw kônô, dôw ka u ka baganw feere, fo ka taa se u ka dabalamisiw ni senekeminenw ma.

Bi-bi in na, CMDT ye dô bë a ka sanni hake la. A na ke waajibi a ka a hakili jagabô a ka magojefenko

ta fan fe ka keje ni san 2009/2010 baarasan sôrô makonnen ye. Fen min ye izininw ka baara ke, nka min ye k'u lawuli ten ka waati jan ke, dô na bô la (sanni a ka ke jekulu 3 ye, a na ke fila ye). Ni jamana tun ye sefawari dörème miliyari 9 (9 milliards) di, CMDT tun na a kâ kœriwari bëe sara. Kabini CMDT tilatilara jekuluw ye, a ma se kâ ka ketaw bëe ke. O temenen kô, CMDT ka baarada jëmaaw ka laje min bë wele ko (konséyi adiministrasón) min tun ka kan ka ke zuwenkalo la, o kera dalafô ye, o hukumu kônô CMDT ma se ka jate jenjën di « adiministrasón » ma waati latigelen kônô.

Mohamed Dawu ka sëbenni
don ka bô « Les Echos »
kunnafonisëben kônô, a bako
3340 nan san 2009
utikalo tile 27, alamisa
A bayelemabaga bamanankan
na : Yusufu Famori Fane

San 2009 samijé taabolo lahalá

Ni Maliden bée ka kan ka Ala taanu jinan samijé sanjibako la, an kà dèn kà ye kasadra lase fana fan caman mègòw ma. Kunnafon isira taabolo fe, an yà mèn ko mègò 26 de faatura sanji kasaaraw fe Mali kònò. Bamaké yan, nténendon, san 2009 setanburukalo sanjiba nalen kéra sababu ye ka denmisen mègò saba nin kéné karabà woyoji fe Namakoré ni Sogonikò kinw cè kófoolon kònò. O yà sòrò jumadon su, san 2009 setanburukalo tile 5, kà duguje ke sibiridon ye, san 2009 setanburukalo tile 6, sanji kasaara ye binko jugu ke Sebekoré dugu kan, Kita kafo kònò, nò kéra sababu ye ka du 1800 ni kò bonw bin, kà siyörontanya kasaara karabà mègò 1896 kan. Sebekoré jamahake jatelen yère bë t'i jo mègò hake 2829 na.

Sanji ye binko jugu ke Sebekoré

kan nin don in na ka masoré sanji milimètre 253 de binna o su kelen na !

Mali goferenama m'a ko ni sigi dalajé, ka dà kan nténendon yère, san 2009 setanburukalo tile 14, Mali jamanakuntigi Amadu Tumani Ture ye setigi (minisiri) fila lawuli ni faso ka njaniya jirakanw an'a ka bolomadémefénw ye k'u kunda Sebekoré kan. O minisiriw tun ye Sajo Gasama ye (lakanabagaw ka minisiri) ani Seku Jakite (sigida kònò adamadenya njögondemé minisiri). Ka fara Mali goferenama ka deme kan, Sebekoré yiriwatón (ADS) fana ka deme yera ka funisereya njini mègò hakili numantigi caman ka jatemine yà jira ko san 2009 kéra kasaara sanjibaw jigginsan ni tasuma karabà wulisan ye dijé kònò : Ameriki gun jamanaw ; Azi gun jamanaw ; Afri-

ki gun jamanaw ; Erépu gun jamanaw fo ka don Oseyani gun jamanaw kònò. An yère dafé yan, Burkina Faso ni Senegali ani Lagine Bisawo jamanaw kònò ji kasaara bonyana haali ka fara Mali ta kan.

Ni finéba wulila, bée bolo b'ikundoni de kan dère. A kafisa Maliden bée kà dèn ko jo cogo ni jöyörö ani jofen de bë an ka duwla, an bë minnu jo an n'an bónsonw bée dagayöröké kanma dijésosigi kuntaala jan kadara kònò. Ala ka samijé laban ko juman si n'a garisege duman dàn ma an'a waati jan lakali si.

An ye sunkalo kunceseli ke laharama juman na, Ala ka seliba, lahiya fagaseli, jira an juman na. Ala ka ninkensya, garisege kénéya, ani farikolo kénéya sabati an bée kan dijénatige kònò.

Bée san-bée san-bée, sitigiya, dutigiya ani hère sérétigiya an bée kan !

Tumani Yalam Sidibe

Yali furumuso lahalá tun bë di an fe yan ?

Kosa in na Mali depitew ye macsiba sariya sónkandi wote ke min bë tali ke jöyörö kura dili la musow ni denw ma. A ko kéra dansiralako ye, ka masoré Malidenw y'u ka bankan walew ke Bamako ni Mali fan bée, ka nesin a ma. Awa, peresidan Amadu Tumani Ture fana y'i jo a ka jamanakuntigi sèbeya kadara kònò, kà lakuru sira fe.

Yali jëda tun te furumuso la an bara yan wa ? O te tijé kuma ye, ka dà kan, félè, an bénbaw n'an faw ka du mègòko ladonsira bée tun bë temé du musow n'u hakili taasira de fe.

Tijé tun don, muso tun te furu a ka furufan bôlen kà a furuke n'a somègòw fe. Nka, celasigimuso bée fana tun ka soforo bë, a bée n'a

jöyörö fana tun don du kungoforo kònò, hali n'a b'i biri a beremayörö kan ni daba ye o kònò, so ni kungo ce sira minsko juman kò, kà kun to tofalen n'a nafilen köré foro kònò baarake cebaw kanma ! A ma ke gansan a ka fo an bar a yan kabi lawale la ko « muso juman den de ye npogodonce ye ce tow la ! » Nin bée tun bë muso jöyörö mafalenyen de jira an ka duw kònò. Awa, ko min tun ye nin bée la ko ce nin ye, o de ye ko muso bée sangafen tun yà ka musoya danbe de ye !

I kòmi peresidan Amadu Tumani Ture ye garisege kura di depitew ma ni sariya kura in kèségninni y'u ma, ne b'a jini u fe, n'u b'a wote kokura, u kò ke ni Maliden yéreya danbe ye. O b'a to u

bë yéléma don a yére caman na !
Moriba Sako
Ka bò Balandugu

Jekabaara

Labolikuntigi Sében jekulu kintigu
Tumani Yalam Sidibe
Sében jekulu
Yusuffi Fane
Bakori Sangare
Tumani Yalam Sidibe
Djegenw kebagga
Amadu Jakite
Nataliye dilanbagga
Modibo Sidibe
Jaw taboga
Harouna Irawele
Labenbagaw ordinateri lo
Madamu Jakite Worokiyotu Sa
Fatimata Cero
Madamu Ture Mama Jalo
Baaraké négoci
CMDPSNV - Ofisi Nizer
Ofisi in OHVN
Hake bëta : 16000
Batakisira : 2043
Negejarsira : 20 29 62 89
Jamana baarada - Seki zayed tagolo
sira - Hamudalayi kin - Bamakasiti -
Webu n'moro
www.ufribone.net.ml/jekabaara/